

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. I. De transitu mortalis in veniale ex primis tribus capitibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. I.

*De transitu mortalis in veniale ex primis tribus
Capitibus.*

Mortale dupliciter potest considerari, nempe in genere naturæ, seu secundum physicam entitatem actûs volitionis internæ. Secundò, in genere moris, seu secundum esse morale coalescens ex entitate actûs voluntatis, & plena deliberatione intellectûs, ac perfecto voluntatis consensu. Mortale secundum, esse morale nequit transire in veniale, quia sic sumptum includit plenam advertentiam cum perfecto consensu contra legem graviter obligantem, quam advertentiam excludit peccatum veniale, Amic. hic *D. 23. num. 207. & 217.* quæstio igitur procedit de mortali sumpto secundum suum esse physicum adæquatè ipsi identificatum, hujus enim lex graviter prohibitiva potest proponi per cognitionem plenam, aut semiplenam, physica enim entitas actûs non connectitur essentialiter cum cognitione determinata, at bene in esse moris connexa est cum illa ut totum cum parte inclusa. Per hoc, quod mortale transeat in veniale per variationem cognitionis, nihil essenziale, entitati actûs variatur, nam illi est essentialis tendentia in materiale objectum, quæ tendentia secundum rectum manet, variatâ duntaxat cognitione re-

presentativâ objecti materialis prohibiti.

713. Quæres igitur primò, an mortale quodcunque ex genere suo valeat transire in veniale ex imperfectione actûs, sive advertentiæ, sive consensûs. Respondeo affirmativè ex *num. 699. & sequentibus 2.* nullum enim mortale peccatum potest dari sine tribus, videlicet, sine plena deliberatione, pleno consensu, ac gravi materia.

Quæres secundò, an ex conscientia erronea invincibili dictante esse leve, quod re ipsa est mortale queat omne mortale transire in veniale. Respondeo affirmativè, ita omnes, quia non potest imputari peccatum ad majorem culpâ, quam sit propositum voluntati per cognitionem, sed erronea invincibilis supponitur proponere illud duntaxat esse leviter malum, ergo sic propositum imputari non potest, nisi ad culpam levem.

Quæres tertio, an peccata ex præcepto, aut objecto mortalia ex causa excusante evadant venialia, aut etiam nulla. Respondeo affirmativè de pluribus non solum lege positivâ humanâ, sed etiam positivâ divinâ, & naturali prohibitis: pars prima constat de omiſſa missa die præcepto, non servato jejunio
&c.

&c. dum adest iusta causa ut aegritudo non levis, metus gravis &c.

Pars secunda, habet locum in legibus divinis per se respicientibus utilitatem operantis, ut in praecepto Baptismi, Pœnitentiæ &c. non obligante cum vitæ periculo, secluso periculo damnationis, uti nec praeceptum confessionis ad confitendū integre materialiter, seu omnia commissa, dum sine magno valde incommodo nequeunt exponi ut si æger sine ingenti difficultate progredi non potest, aut si pluribus à Confessario sit succumbendum ut tempore pestis; aut est periculum con-

ragionis: aut si sacerdos celebrare debet conscius peccati mortalis destitutus confessario, tunc inconfessus cum prævia contritione potest dicere missam.

Pars tertia, patet in ablatione rei alienæ, quæ si fit in extrema necessitate, caret omni culpa (si in valde gravi excusat saltem à mortali furtum rei necessariæ, victui, amictui, medicinæ &c. Sporer p. 1. Decal. c. 5. nu. 11.) uti & officio invaloris vitæ est licita cum moderamine inculpatæ

tutelæ.

* *

*

§. II.

An ex voluntate legislatoris in materia de se gravi, ac graviter conducente ad finem præcepti possit esse obligatio solum venialis:

714. **O**Mnes fere apud Mærat. hic D. 13. S. 3. contra Sayrum in clavi Regia lib. 3. c. 7. nu. 17. concedunt nullum legislatorem etiam DEUM posse sub reatu mortali obligare in materia, quæ consideratis omnibus circumstantiis est levis. Ratio, quod etsi existentia legis, & hujus obligatio pendeat à voluntate Legislatoris ut à causa moraliter efficiente, attamen ad hoc necessarò prærequiritur capacitas materiæ, supra quam obligare non potest, sed materia levis de se est incapax gravis obligationis, sicut delictum leve est incapax gravis pœnæ, ita

ut nec DEUS queat graviter illud castigare. Hoc supposito.

Respondeo ad quaesitum affirmativè cum Soarez lib. 3. de Legib. c. 27. n. 7. Sanch. lib. 1. de Matr. D. 9. n. 6. & lib. 6. in Decal. c. 4. num. 25. &c. contra Vasq. 1. 2. D. 158. c. 3. num. 17. & c. 4. à num. 32. acriter repugnantem Bellarm. & alios apud Pal. tom. 1. tract. 2. D. 2. p. 8. num. 5. qui nobiscum sentiunt num. 4. Ratio est, quod etsi materia sit capax gravis obligationis, illa tamen non est causa effectiva moralis obligationis, sed libera voluntas Legislatoris, cui

X xx 2

cui